

Exiit de paradiso. dixi rigabo ortū
plātātōnū. ait ille celestis agricola
q̄ vere fons sapie verbū dei a patre i
p̄re manēs genitū ab et̄no. Nouissime diebz
istis fabricate scō spū in vtero yginis caro fa
ctū exiuit homo ad op̄ arduū r̄dēptōis hūa
ni gn̄is pagend. exemplar seq̄ndo celestis vi
te p̄bēs hoibz seipm. **V**erū qz plerūqz mor
talis vite sollicitudinibz p̄ssus hō mētis aspe
ctū ab exemplaris hōi otutu diuētebat. **V**
erū noster salomō i solo militātis ecclie or
tū voluptatis int̄ ceteros quēdā fecit a p̄cel
lof mūdi fluctibz elōgatū in q̄ quieti ac secu
ri vacaret. otēplādīs huādīs qz hōi opibz
exēplaris i hūc itrouit ipe vt rigaret ipz se
cūdis aqs spūal̄ gr̄e ac doctrine. **H**ic ortū si
q̄dē ē fr̄m mīoz sancta religio q̄ muris regla
ris obfūatīe firmē vndiqz circūclusa intra
se solo otēta dō adornat abūde nouell̄ plāta
tōibz filioz ad hūc veniēs dilēct̄ dei filiū mor
tificātis p̄nie mirā metit cū aromatibz q̄ sua
uitate mira vniūsis odorē at̄hētis scimōie
circūfūdunt. **H**ec ē illa celestis vite forma et
regla quā d̄scripsit ille ofessor xp̄i eximiū scūf
frācisc̄ ac huādā a suis filijs ybo docuit p̄f
et exēplo. **Q**uia v̄o dicte sancte regle p̄fel
sores ac emulatores deuoti vt alūm et veri
filiū tāti p̄ris affectabāt. sic et feruent̄ affectāt
ad purū et ad plenū p̄missaz r̄glaz firmē obf
uare. **A**ttēdētes q̄dā q̄ dubiū poterāt affer
re sensuz i ip̄i regle serie ot̄meri. p̄ ip̄oz de
claratōe hūda recurserūt prudēt̄ oli ad ap̄i
cē aplice d̄gtatis. vt c̄tificati p̄ ip̄az cui⁹ pe
dibz etiā p̄ reglam sunt subiecti. possent d̄no
puls̄ cūctis dubijs cū plena caritate oscie de
fuiere. **H**oz at̄ p̄ns ac iustis supplicatioibus
p̄les p̄decessores n̄ri romai pontifices successi
ue sic dignū erat applicātes aures et animū. d̄
clarauerūt ea q̄ dubia videbant̄. ediderūt nō
nlla. et aliq̄ ocesserūt sic expedire videbāt fra
tz osciēcijs ac pure obfūatīe hōi status. **V**
erū qz plerūqz vbi culpa non ē eā timē so
lēt oscie timorate q̄ in via d̄i q̄dēcūqz deuū ex
pauescūt n̄ sunt ad plenū ex d̄ctis declara
tionibz d̄ctoz omniū fratrz osciēcie q̄erate
q̄n circa aliq̄ ad reglam ip̄oz qz statū p̄tinen
tia dubitacionū in ip̄is fluct̄ aliq̄ oriant̄. **S**i
cut ad aures nostras pluries et de q̄ pluribus
in publicis et priuatis confistorijs est platum.
Quia p̄pter p̄ ip̄os fratres nobis extitit humi

liter supplicatū. q̄tenus p̄dictis dubijs q̄ oc
curserunt et que p̄nt occurrere. in futurū adhi
bere optuna declaratōis remedia de benigni
tate sedis aplice curarem. **N**os ergo cui⁹
aimus ab etate tenera pia deuocōe efferbuit
ad hōi p̄fessores regle et ad ordinē ip̄z totū
nunc aut̄ ex omni cā pastoral̄ regimīnis q̄ i
meriti sustinem⁹ ad fouēdos ip̄os. dulcius et
attentius gratiof fauoribz p̄seq̄ndos. tanto
puocam̄ ardentius q̄to frequentius int̄ta mē
te reuoluimus fruct⁹ vberes q̄s ex eoz exem
plari vita. et salutari d̄ctrina. toti vniuersali
ecclie ot̄inue cernim⁹ puenire tam pia suppli
cantiū intencōe omoti. ad pagend̄ diligēt̄er
q̄d petiē studia nostra duxim⁹ ouertēda. ip̄a
qz dubia p̄ p̄les archiepos et ep̄os et in theolo
gia mḡtos. et alios l̄atos p̄uidos et discretos
examinari fecimus diligent̄. **C**um igit̄ in p̄
mis ex eo q̄ in dicte regle p̄ncipio habetur.
Regula et vita fr̄m mīoz hec est. scz d̄ni n̄ri
ihesu xp̄i sanctū euāgelīū obfūare viuēdo in
obedientia. sine p̄prio. et in castitate. **I**tem
infra. finito vero āno p̄bationis recipiant̄ ad
obediētīa p̄mittētes vitā istā semp et reglaz
obfūare. **I**tem circa finē regule paup̄tatē et
humilitatē et sanctū euāgelīū d̄ni n̄ri ihesu
xp̄i q̄d firmiter p̄missimus obfūemus fuerit he
sitatū an fratres eiusdē ordinis ad omnia tam
p̄cepta q̄ consilia euāgelij ex p̄fessione sue re
gle teneāt. **Q**uibusd̄ dicētibz q̄ ad oia. **A**lij
aut̄ asserentibz. q̄ ad sola illa tria consilia vi
delicz viuere in obedientia. in castitate et sine
p̄po. et ad ea que sub verbis obligatorijs po
nunt̄ in regula obligant̄. **N**os circa hunc
articulū p̄decessoz nostroz vestigijs inherē
tes. ipsūmqz articulū quo ad aliq̄d clarius p̄
sequētes. dicte hesitatōni duxim⁹ r̄ndendum
q̄cum votū determinatū cuiuslibz habeat ca
dere sup̄ certo. viuens reglam non p̄t dici te
neri ex vi voti hōi ad ea consilia euangelica
que in regula non ponunt̄. **E**t quidē beati
frācisc̄. aditoris regle h̄ p̄bat̄ fuisse int̄cicio ex
hoc q̄ quedā euangelica consilia in regla po
sunt alijs p̄cmissis. **S**i em̄ p̄ illud verbuz re
gula et vita fratrz mīoz est h̄ r̄c̄ intendissz
eos ad omnia ofilia euāgelica obligare super
flue et nugatorie quedā eoz suppressis ceteris
in regula expressisset. **C**um at̄ natura fr̄mī
restrictiui h̄ habeat q̄ sic excludit ab ip̄so ex
tranea q̄ cuncta ad ipsuz p̄tinentia ocludit.

Declaramus et dicimus quod dicti fratres non solum ad illa tria vota nude et absolute accepta ex professione sue regule obligantur sed etiam tenentur ad ea omnia implenda que sunt pertinentia ad hec tria que regula ipsa ponit. Nam si ad hec tria predicta tamen precise et nude promittentes se huare regulam viuendo in obedientia castitate et sine proprio et non ad omnia contenta in regula que hec tria modificat artarentur pro nichilo et vane proferratur hec verba promitto semper hanc regulam obseruare. ex quo ex his verbis nulla obligatio nascitur. Nec tamen putandum est quod beatus franciscus professores huius regule que tamen ad omnia contenta in regula modificata tria vota seu ad alia in ipsa expressa intenderit equaliter esse obligatos quoniam potius apte discernit quod quod ad quedam ipsorum ex vi verbi transgressio est mortalis et quod ad quedam alia non. Cum ad quedam verborum ipsorum apponatur precepti vel equalitatis eidem et quod ad aliqua verbis alijs sit contentum. Item quod preter ea que expresso verbo precepti ac exhortationis seu monitionis ponuntur in regula non sunt verba impatienti modi negative vel affirmative approposito inseruntur hactenus extitit dubitatum an tenerentur ad ista ut ad hanc vim precepti. Et quia ut intelleximus non minus nunc habet dubium sed augetur ex eo quod felix recordationis nicolaus papa in primis predictis non noscitur declarasse quod fratres ipsi ex professione sue regule sunt astricti ad ea consilia euangelica que in ipsa regula predicta preceptorie vel inhibitorie seu sub verbis equalitatis exprimitur. Et nichilominus ad eorum omnium obseruantiam que ipsis in eadem regula sub huiusmodi obligatorijs indicuntur supplicauerunt predicti fratres ut ad eorum conscientias huadantur declarare que eorum censeri debeant preceptis equalitatis ac obligatoria dignarentur. Nos itaque quod qui in sinceris horum conscientijs delectantur attendentes quod in his que anime salutem respiciunt ad vitandos grauantes remorsus consilium securior est tenenda. Dicimus quod hec fratres minores non ad omnem que sub verbis impatienti modi ponuntur in regula sicut ad preceptorum seu preceptis equalitatis obseruantiam teneantur. Expediit tamen ipsis fratribus ad obseruandam puritatem regule et rigorem quod ad ea sicut ad equalitatis preceptis se nouerint obligatosque huiusmodi inferius annotantur. Ut autem huiusmodi que videri possunt equalitatis preceptis ex vi verbi vel saltem ratione materie de qua agit seu ex utroque sub compedio habeantur.

Declaramus et illud quod ponitur in regula de non habendo plures tunicas que vnica cum capucio et alia sine capucio. Item de non portandis calciamentis et de non equitando extra casum necessitatis. Item quod fratres vestimentis vilibus induantur. Item quod ieiunare a festo omnium sanctorum usque ad natale domini et in sextis feriis teneantur. Item quod clerici faciant diuinum officium secundum ordinem sancte romane ecclesie. Item quod ministri et custodes pro necessitatibus infirmorum et fratribus induendis sollicitam curam gerant. Item quod si quis fratrum in infirmitate ceciderit alij fratres debent ei huare. Item quod fratres non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab eo illis fuerit interdictum. Item quod nullus audeat penitus populo predicare nisi a generali ministro vel alijs quibus secundum declarationem predictam id competit fuerit examinatus et approbatus et ad hoc institutus. Item quod fratres que cognoscerent se non posse premissam regulam spiritualiter obseruare debeant et possint ad suos ministros recurrere. Item quod omnia que ponuntur in regula ad formam habitus tam nouiciorum que etiam professorum necnon ad receptionis modum ac professionem spectantia nisi recipientibus que ad habitum nouiciorum sicut dicitur regula secundum deum aliter videantur. Nec inquam omnia sunt a fratribus tanquam obligatoria obseruanda. Item ordo communiter sensus tenet et tenuit ab antiquo quod ubique ponitur in regula huiusmodi vocabulum teneantur obtinet vim precepti et huari debet a fratribus sicut tale. Ceterum quod christi confessor predictus agendorum et huandorum circa recipientes ad ordinem ministris et fratribus modum prebens dixit in regula quod caueant fratres et eorum ministri ne sint solliciti de rebus suis temporalibus ut libere faciant de eis que que ipsis a domino fuit inspiratus licentiam tamen habeant ministri mittendi eos ad aliquos deus timentes si consilium requirant. quorum consilio sua bona pauperibus erogent. Dubitauerunt et dubitant multi fratres an liceat ipsis de bonis ingrediendi que que recipe si donec et si ad dandum personis et ouentibus possint eos inducere sine culpa. si etiam ad disponendum de distributione rerum talium debeant ministri seu fratres dare consilium ubi ad consulendum alij que ex ipsis ad que ingressuri mittantur possint idonei inueniri. Nos autem considerantes attente interdixisse secundum sue regule professores que si iudauerat in maxima paupertate ab affectu temporalium rerum ipsorum ingrediendi predicta verba specialiter et totaliter elongare ut oportet.

est ex pte s^m ipoz recepicio ad ordinē scā et
purissima appet. et ne aliq modo oculū vide-
rent h^{re} ad bona eoz tpalia. sed ad ipsos tū
diuino iudicio mācipādos dicimus omnio de-
bere tā ministros q̄ fratres cetos a dictis in-
ductionibz ad sibi dandū et suasionibz. nec nō
et a dādis circa distribucionē dñis abstimere
cū p hoc ad timentes deū status alteri⁹ mit-
ti debeāt. non ad fr̄es. vt v^{re} cunctis pateāt
esse tam salubris instituti. r̄m zelatores stu-
dio seduli et pfecti. **Cum** hō facere de rebus
suis qd dñs inspirabit. ipamqz reglāz ingre-
dientibz libez velit esse non videt qn liceat
eis recipe dñderatis sez eoz necitatibz et mo-
deramimibz declaracōis iā dicte. si qd de bo-
nis suis intrās sicut et ceteris paupibus p mo-
dū elimofine libere velit dāe. **Cauere** tū in ac-
cepcone oblatoz taliū decz fratres. ne ex re-
ceptoz q̄titate notabili psumi possit sinister
ocls o^{tra} ipos. **Preterea** cum dicat in reglā
q̄ illi q̄ iāpmiserūt obedienciā habeāt vnā
tunicā cū capucio et aliā sine capucio q̄ habē
voluerit. **Itē** q̄ fratres om̄s vestimētis vilibz
induant. nosqz p̄dicta hōba declarauimus eq̄
pollē pceptis. volētes h̄ detmari pleni⁹ dici-
m⁹ q̄ q̄tū ad numez tuicaz. q̄ plib⁹ vti nō
h̄ nisi in necitatibz q̄ h̄ri pnt ex regula s̄m qd
hūc passus mēoz at⁹ p̄d. n. pleni⁹ declauit. **Vili-**
tate aut vestii tam habit⁹ q̄ inferiorz tunica-
rum illam intelligi debere dicimus. que s̄m
osuetudinē l' obdicionē patrie debeat quātum
ad colorē panni et p̄cium vilitas merito repu-
tari. non em̄ q̄ ad regiones om̄s pōt determi-
natus vn⁹ modus in t̄libz assignari. **Hmōi** ec̄
vilitatis iudiciū mistris custodibus seu gar-
dianis duximus omittendū. eoz sup h̄ ofcial
onerātes. ita tū q̄ fuerit in vestibus vilitatez
q̄z ecia ministr oz custodū et gardianoz iu-
dicio eodem modo relinqm̄s. p qua necitate
pnt ipi fr̄es calciānta portae. **Deind** cū duo-
bz t̄pibz anotatis i regula. a festo omniū scō-
rū vsqz ad natiuitatē domini maxime quadra-
gesime in q̄bus ieiunare tenent inferat i ead
regula. **Alijs** aut t̄pibus non teneant nisi sex-
ta feria ieiunare. et ex hoc voluerūt aliq dice-
q̄ dicti ordinis fr̄es non tenent nisi ex dēccē-
cia ad alia ieiunia q̄ ad ista declaramus debe-
re intelligi eos non teneri ad ieiuniū alijs t̄pi-
bus p̄tēq̄ in ieiunijs ab ecclia institutis non
est em̄ verisile q̄ vel institutor regule vel ecia

firmator absolue ipos intenderit a suandis
illis ieiunijs ad q̄ de omni statuto ecclie obli-
gant ceteri xpiani. **Porro** cum dictus san-
ctus volens fr̄es suos sup omnia a denarijs seu
pecunia esse totalit alienos p̄cepit firmit fr̄i-
bus vniuers. vt nullo modo denarios vel pecu-
niā recipiāt p se. p̄ interpositā p̄sonā. istū
q̄z articl⁹ declarās idē p̄d. n. casus et modus po-
suit. quibus suatis a fratribus non possint di-
ci p se vel p alium pecunie receptores contra
regulā vel sui ordinis puritatē. dicimus fr̄es
teneri cauē sumope q̄ p alijs causz et sub modis
alijs q̄ ponit dicti p̄d. n. declaracio ad dantes
pecunias siue deputatos nuncios non recur-
rāt. ne si secus ab ipis attemptatū fuerit trāf-
gressores pcepti et regule merito possint di-
ci. **Nam** vbi aliquid alicui ḡnalit p̄hibet qd
expresse non concedit intelligit denegatus.
Quō circa q̄stus omnis pecunie ac oblacionū
pecuniarū recepicio i ecclia vel alibi capi l' truci
ordinati ad offerenciū vel donaciū pecunias
reponēdas. nec non et quicunqz recursus ali⁹
ad pecunias seu habētes ipas q̄ p declaracōz
p̄dictā non concedit. **Hec** in quā omnia sūt
eis simpliciter interdita cum eciam recursus
ad amicos sp̄ales expresse tū in duobus ca-
sibus s̄m regulā concedat. videlicet p necita-
tibus infirmoz et fr̄ibus induendis. idqz pie-
et rōnabilit dñderata necessitate vite ad alias
necessitates s̄m p tpe occurrētes cessantibz
elimofinis seu ecia ingruētes sepe dictus p̄de-
ces. duxerit extendendū. **Attēdat** fr̄es p̄-
fati q̄ p nullis causis alijs q̄ p̄fatis vel simi-
libus in via vel alibi recurrere licz eis ad ami-
cos hmōi siue sint dātes pecunias seu deputa-
ti p ipsos. siue nuncios vel depositarij seu alio q̄
uis nomie appellent ecia si concessi p eandē de-
claracōz modi circa pecuniā integre suarēt
Deniqz cum idē confessor summe affecta-
uerit siue regle p̄fessores totalit esse astrictos
ab affectu et desiderio terrenoz et sp̄aliter a
pecunia et eius vsu totalit inextptos sicut p-
bat p̄hibicio de recipienda pecunia i regula
sepius repetita. curare fr̄es vigilantē necesse
est q̄ ex causz p̄dictis et modis h̄ntes pecu-
nias deputatas p ipoz necessitatibz recurrē
op̄tebit ad tenētes ipsas quicūqz h̄i fuerint
p̄ncipales vel nuncios in omnibus sic se gerant
q̄ se cunctis ostendāt in dictis pecunijs sicut
nō h̄nt penitus nil habere. **Quapp̄** p̄cipe q̄

et qualiter pecunia expenditur computumque exigere
de expensa eam. quocumque repetere siue deponere
aut deponi facere capsulam pecunie vel eius cla-
uem deferre hos actus et similes sibi fratres
illicitos esse sciatur. predicta enim facere ad solus
dominos pertinet qui dederunt et eos quos ipsi deputa-
uerunt ad hoc ipsum. **P**roinde cum vir sanctus pau-
peratis premissis in regula modum exprimens dixe-
rit in eadem fratres nichil sibi a propriis. nec domi-
norum locum. nec aliquam rem. sed tanquam peregrini et
adueni in hoc seculo in paupertate et humilitate
domino famulantes vadant per elemosina confidenter
Sitque declaratum per nonnullos presbiteros roma-
nos pontifices hanc appacionem intelligi debe-
re tam in specialiter quam etiam in generali. propter quod
et rerum omnium necessarium oblatarum et donatarum
fratribus quas et quantum usum secundum ordinem vel ipsis
fratribus licet habere proprietatem et dominium in se et ro-
ta. receperunt. dimisso ipsis fratribus in tantum usus
facti simplicis. **A**d nostrum fuerunt deducta exa-
men quod in ordine fieri dicebantur et videbantur per
dicto voto et puritati ordinis repugnare videtur
ut ea persequamur ex ipsis quodam referimus indi-
gna quod se institui heredes non solum sustinent sed
percurant. **I**tem quod redditus annuos recipiunt
interdum in tam notabili quantitate quod conuentus
habentes totaliter inde viuunt. **I**tem cum ipso-
rum negocia etiam per rebus temporalibus in curiis agi-
tantur. assistunt aduocatis et procuratoribus et
ad instigandum eosdem se ibidem personaliter repre-
sentant. **I**tem quod cum executiones ultimarum susci-
piunt voluntatum et gerunt sequitur introuertunt quic-
cumque de usurariis vel male ablatorum disposicionibus
seu restacionibus faciendis. **I**tem quod alicubi non
solum excessiuos ortos sed etiam vineas magnas
habent de quibus tam de oleribus quam de vino mul-
tum colligunt ad vendendum. **I**tem quod temporibus mes-
siuum vel vindemiarum sic copiose granum et vinum
mendicando vel aliunde emendo colliguntur a
fratribus et in celariis et granariis recondunt
quod per annum residuum et absque eorum medicacione possunt transi-
gere vitam suam. **I**tem quod ecclesiam vel alia edifi-
cia faciunt vel procurant fieri in quantitate et cu-
riositate si gure ac forme ac sumptuose nota-
biliter excessiua sic quod non videntur hitacula pau-
perum sed magnatum. paramenta etiam ecclesiasti-
ca in plerisque locis tam multa habentur tam nota-
biliter preiosa quod excedunt in his magnas ec-
clesias cathedrales. **E**quos insuper et arma in fu-
neralibus eis oblata receperunt indistincte cum

omnitas fratrum et specialiter rectores ipsius or-
dinis affererent quod predicta seu plura ex ipsis in
ordine non fiebant. **N**on et si quod repiuntur rei in ta-
libus rigide puniantur nec non strata ne fiat
sunt facta pluries ab antiquo statuta in ordine
multum stricta. **C**upientes ergo nos ipsorum sermone
prouidere scienciarum et cuncta dubia quantum possu-
bile nobis est de ipsorum peccatoribus remouere ad
predicta modo qui sequitur respondemus. **C**um enim
ad veritatem vite pertineat. ut id quod exterior agi-
tur interioris mentis dispositio et habitum exprimit
necesse habent fratres qui se ex appacione tanta et temporalibus
abstraxerunt ab omni eo quod dicte appacionis esset
posset videri stratum abstinere. **Q**uia ergo in
successionibus transit non solum usus rei sed et dominium
suo tempore in heredes. **F**ratres autem prefati nichil sibi
in speciali acquirere vel eorum ordinem possunt et in omni
declarando dicimus quod successionum que etiam ex sua
natura indenter ad pecuniam et etiam ad alia mo-
bilia et immobilia se extendunt considerata sui pu-
ritate et paupertate nullatenus sunt capaces nec
sed eis valore hereditatum suarum et tantum eorum parte quod
presumi possunt sed in fraude fieri qui sub modo et for-
ma legati dimitti sibi facere sic dimissa recipere
quod potius ista sic fieri ab ipsis simpliciter prohibemur
cum quibus annui redditus intra immobilia censentur a
iure ac hereditatis redditus obtinere paupertati et me-
dicitati repugnat nisi dubitacio est quod predictis
fratribus redditus quecumque sic et possessiones et eorum
etiam usus cum eis etiam non repiuntur accessus reci-
pere vel habere ad eorum considerata ipsorum non sed apostolice
curie non solum quod malum esse dinoscitur sed et omne
quod spiritus habet malum sit a viris perfectis specialiter eui-
tandum. **E**x talibus autem assistenciis in curiis et insti-
gacionibus cum de rebus agitur in ipsorum modo
da autendis credunt verisimiliter ex his que foris pa-
tet de quibus habent homines iudicare in ipsis rebus
fratres et assistentes aliquid quod nullo modo tanquam suum
nullatenus debent hereditatis voti et regule professores se
sibi in curiis et litigiis actibus immiscere ut et testi-
monium habeant ab his que foris sunt et puritati
satisfaciant voti sui ut euitent per se scadam prius
rum vix esse cum dicti ordinis fratres non solum a recep-
cione appetatis dominio siue usui ipsorum pecunie. ve-
rum etiam a stractione quibus ipsis et ab ea sint pe-
nitentiam alieni quemadmodum sepe dicitur predecessor noster
in declaracione hereditatis regule plane dixit. **C**umque
hereditatis regule et dicti ordinis professores quod per nul-
la re temporalis possunt in iudicio experiri predictis fratribus
non sed nec appetit sed potius considerata sui pu-

ritate stat⁹ debet sibi scire interdicitū q̄ h̄mōi
execucionib⁹ ⁊ dispensacionib⁹ se exponant
Cum hec igit̄ sepius absq̄ litigio v̄l otrecta
cione pecunie vel amministrazione neq̄ant ex
pediri. Verūtāmē in his exeq̄ndis dari ofiliū
ip̄orū statui non obfistit. cum ex h̄ ip̄is circa
bona tyalia nulla iurisdicō actio i iudicio si
ue dispensacio tribuat̄. **L**ic⁹ ⁊o non solum
fit licit⁹ s; et m̄ltum oueniēs racioni q̄ fr̄es q̄
in laborib⁹ sp̄ualib⁹ orōnis et studiū sedulo
occupant̄ ortus ⁊ areas habeāt opetētes ad
recollecionē sui interd̄ ad seip̄os post laboē
h̄mōi totalit̄ deducēdos necnon ad habenda
neciā ortalicia p̄ seip̄is h̄re cum ortos aliq̄s
vt colāt olera ac alia ortalicia p̄cio distrahā
tur necnon ⁊ vineas repugnat sue regule ac
ordinis puritati sedum q̄ dictus predecessor
declauit ac eciā ordinauit q̄ fit alia ad vsus p̄
xime dictos vtputa agrū vel vineā ad colend̄
et ofimilia fr̄ibus legarent̄ p̄ omnes modum
fratres a recepcione taliū abstinere. **C**uz ec̄
p̄missa habere vt p̄ciū fructuū suis t̄pibus ha
beant̄ ad naturā ⁊ formā puētūū appropiāt
Rursus cum p̄dictus sanct⁹ tā in exempl̄ vite
q̄ verbis regule ostenderit se velle q̄ sui fr̄es
et filij diuine p̄uidencie imitentes suos in deū
iacerēt cogitatus q̄ volucres celi pascit q̄ nō
ogregāt in horrea. nec seminat̄ nec metūt nō
est verisile voluisse illū ip̄os h̄re granaria vel
celaria vbi q̄tidianis medicacionib⁹ d̄erent
sperare posse trāssigere vitā suā. et idcirco n̄
ex timore leui laxare se deberēt ad ogregaco
nes vel obfuacones h̄mōi faciēdas. **S**ed tūc
tū cum esset multū credibile ex iam exptis q̄
non possent vitē necessaria aliē muenire. hoc
autē ministroꝝ et custodū simul ⁊ sepatim i
suis amministrazioneb⁹ ⁊ custodijs cū gardiani
⁊ duoz de ouentu loci discretoz sacerdotū ⁊
antiq̄z in ordine fr̄m consilio et assensu duxe
rimus iudicio relinq̄ndū eoz sup̄ h̄ sp̄aliter
ofcias onerātes. **H**inc est eciā q̄ cū vir sanct⁹
fratres suos in paup̄tate summa ac humilita
te fūdare voluit q̄ ad effectū p̄iter ⁊ affectum
sicut fere regula tota clamat ouenit ip̄is q̄ n̄
lo modo deinceps fieri faciāt vel fieri sustine
ant ecclesias vel alia q̄cumq̄ edificia q̄ ofide
rato fr̄m inhabitanciū numero excessiua mul
titudine et magnitudie debeāt reputari. **S**ō
q̄ volum⁹ q̄ vbiq̄ i suo ordie deinceps t̄patis
⁊ huilib⁹ edificijs sint otēti ne hinc tāti pau

ptati p̄misse q̄d p̄ oculis contrariū foris cla
met. **Q**uāuis eciā paramēta ⁊ vasa ecclesiasti
ca ad honorē diuini nois ordinent̄ p̄pter q̄s
omnia fecit ip̄e deus tam̄ q̄ absconditoꝝ est
oditor ad aimū sibi ministranciū respicit p̄ci
cipalit̄ non ad manū. nec p̄ illas sibi vult fūiri
q̄ suoz fūitoꝝ odicōi et statui dissonaret̄ p̄t̄
q̄d sufficere debet eis paramēta et vasa eccle
siastica decēcia in numero et in magtūdie suf
ficiēcia opetēt sup̄fluitas aut̄ nimia p̄ciositas
l̄ q̄cūq̄ curiositas in his seu alijs q̄buscunq̄
n̄ p̄t̄ ip̄oz p̄fessionē vel statui ouenire cū eniz
sapiāt thesauri rōz seu copiā paup̄tati tante
quo ad humanū iudiciū derogant manifeste
qua p̄pter premissa feruari a fr̄ibus volum⁹ ⁊
mandamus. **C**irca eq̄z et armorū oblacōes
illud decernimus in omnib⁹ et p̄ omnia fuād
q̄d p̄ declaracionē i pecuniarijs nosciēt elimo
sinis diffinitū. **E**x premissis aut̄ succreuit non
parū scrupulosa q̄o int̄ fr̄es. vic⁹ vtrū ex sua
p̄fessione regule obligent̄ ad artum et tenuē
siue paup̄em vsum rerū quibusdā ex ip̄is cre
dentib⁹ et dicentib⁹ q̄ sicut quo ad dominijs
rerū habēt ex voto abdicacōz artissimam ita
ip̄is q̄ ad vsum artitudo maxima et exilitas ē
indicta. **A**lijs in ottrariū asserentib⁹ q̄ ex pro
fessione sua ad nullū vsum paup̄em q̄ non ex
p̄mat̄ in regula obligant̄. ⁊ teneant̄ ad vsum
moderatū t̄pantie sic ⁊ magis odecēti q̄ ce
teri xp̄iani. **V**olentes itaq̄ consciarū predi
ctoꝝ fr̄m prouidere q̄eti ⁊ his altricacioib⁹
finē daē declarādo dicim⁹ q̄ fr̄es m̄mores ex
p̄fessione sue regule sp̄aliter obligāt ad ar
tos vsus seu paupes qui in ip̄oz regula otin
tur et eo oblacionis modo sub quo otinet seu
poit̄ regula dictos vsus. **D**icere autem sicut
ali q̄ asserere phibent̄ q̄ hereticū sit vsum te
nere paup̄em includi vel non includi sub voto
euangelice paup̄tatis presumptuosum ac te
merariū iudicamus. **D**emū quia ex eo q̄ di
cta regula p̄ quos et vbi fieri debeat ministri
ḡnalis electio tradens nullā fecit de ministro
rū puincialiū electione vel institutione peni
tus mencione oriri sup̄ h̄ potuit dubitacio in
ter fr̄es. **N**os volentes posse ip̄os clare ac se
cure p̄cedere in omnib⁹ factis suis declaram⁹
statuimus eciā et ordinamus in hac otōe in
p̄petuū valitura vt cū alicui puincie d̄ mini
stro fuerit p̄uidendum ip̄ius ministri electio
penes cap̄lm puinciale resedeat quē idem ca

pitulum die qua fuerit congregatum facere teneat. Ipsi aut confirmatio ad ministrum pertineat generalis. Et si quidem ad electiones huiusmodi per formam scrutinijs procedat ut in diuisa diuisis electiones plures in discordia celebrare contingat illa que in maiori parte capituli numero nulla zeli vel meriti collatione aut consideratione habita fuerit celebrata exceptione seu contradictione quacumque alterius partis non obper dictum generale ministerium de officio discretorum de ordine prius tamen ex officio potest spectat ad ipsum diligenti examinatione premissa confirmet et infirmet potest eis secundum deum visus fuerit expedire et si fuerit infirmata ad capitulum provinciale electio huiusmodi reuertatur. **Ceterum** si capitulum memoratum die predicta ministerium eligere pretermittat extunc minister provincialis iuris ad generale ministerium libere deuoluatur. Verum si ministro predicto et capitulo generalibus ex certa manifesta ac rationabili causa viderent alioquin in provinciis ultramarinis yberie grecie seu rome in quibus hactenus alius prouidendi modus dicitur ex causa certa et rationabili fuisse seruatus expedire per ministerium provinciale et per ministerium generale eorum proborum officio ordinis potest que per capituli electiones premissas in provinciis yberie ultramarinis irrefragabiliter. In romana vero et grecia que minister dicitur provincie morietur vel absolueret circa mare illa vice fuerit absque dolo peccalitate et fraude super quo eorum conscientias oneramus quod super hoc dictus minister cum dictorum proborum officio duxerit ordinandum. In institutione vero dictorum ministerum provincialium suari volumus quod super hoc hactenus de ipso ordine extiterit obseruatum. **Ceterum** si contingeret eosdem ministro generali care per vicarium ordinis fiat super hoc quod faciendum fuerit per eundem ministerium usqueque prouisus fuerit de generali ministro. Porro si quod de huiusmodi provinciali secus acceptari forte contigerit illud ipso facto sit irritum et inane. Nulli igitur omnino hominum liceat hanc paginam nostre declarationis decretorum omissionis revisionis prohibitionis ordinationis mandati ostensionis iudicationis et voluntatum infringere vel ei ausu temerario.

Constitutio execrabilis. Johannis pape. xxij.
Johannes episcopus servus servorum dei ad perpetuam rei memoriam. Execrabilis quondam tanta religiosorum que secularium habitio que super plures abbas eo magis sit infaciabilis que sibi apostolice indulget et impbitas importuna petentium a nobis et predecessoribus nostris

ro pontificibus non tam obtinuisse quam extorxisse plerumque noscitur et unum in eundem eadem ad unum beneficium ecclesiasticum minus ydoneum diuersis ecclesiis nedum vicinis sed abinvice longe distantibus ymo nonnumquam in diuersorum regnorum partibus situatis plerumque que duas aut tres vel plures eadem dignitates personatus officia seu potestates diuersa beneficia ecclesiastica curam animarum habentia possit dispensatiue cum aliis non licet de iure communi recipere ac simul licite retinere. Unde inter cetera inconuenientia subscripta sequuntur. Quod in eundem unus videlicet que unicuique quauis modicus vix officium implere sufficeret plurimorum sibi vendicat stipendia que multis leuatis viris vite puritate ac testimonio bone fame polletibus qui mendicant possint abunde sufficere eadem distributione collata habentibus ipsa paratur vagandi materia diuini cultus minuitur hospitalitas in ipsis beneficijs debita non suat. et dicitur non sunt in vnaqueque regione rectores ecclesiarum detractis modis et honoribus que careret defensione auxilio in iuribus suis et liberatibus multipliciter collabuntur ruinis. pereunt edificia nobilia que magnificencia extruxerat decessorum. et quod amarius est dolendum animarum cura negligit ac viciorum fontibus fomentum piculose prebet. Nos itaque tot tantisque discriminibus occurrere cupientes omnes et singulas dispensaciones super receptione et retentione plurimum dignitatum personatum administrationum officiorum potestatum aut beneficiorum quebus cura animarum sit annexa sub quacumque forma vel expressione verborum a nobis vel dictis predecessoribus nostris cuiusque persone decessas. Cardinalibusque tamen sancte romanec. qui circa nos vniuersali ecclesie seruendo singularum ecclesiarum moditatibus se impediunt ac regum filijs que propter sublimitatem eorum et generis claritatem sunt potiori prerogatiua et gratia extolendi dumtaxat exceptis deliberacione super hoc eorum fratribus nostris habita diligenti de ipsorum officio et ex certa nostra sciencia in forma subscripta duximus taliter moderandas que per moderacionem nostram effrenatam circa easdem personas talium beneficiorum multitudinem refrenem. ipsique impetrantes fructu dispensacionum huiusmodi taliter non frustrentur. **Statuimus** itaque et de fratrum consilio ordinamus que obtinentes nunc ex dispensacione legitima pluralitatem huiusmodi dignitatum personatum officiorum aut potestatum seu

beneficioꝝ q̄ als absq; dispensacōe obtinere neq̄ant vnū tm̄ ex dignitatib; p̄sonatib; p̄ioratibus officijs eccl̄ijs vel beneficijs h̄mōi q̄bus immet animarū cura cum dignitate p̄sonatu vel officio p̄ioratu eccl̄ia v̄l beneficio sine cura q̄ haberi maluerit p̄textu dispensacōis sufficiētis circa id eisdē indulte possint licite retinē. q̄ tam̄ teneant eligere infra mēsem numerandū a tpe noticie ostōis illi; ceteris beneficijs cum cura v̄l sine cura q̄ ip̄ius dispensacōis p̄textu tenebāt et q̄ als non poterant de iure absq; dispensacione licite retinere ⁊ que nos exnūc vacare decernim; corā ordinarijs sub testimonio publico infra idē tps v̄balit̄ et realit̄ cum effectu dimissis absq; eo q̄ ad illa nunq̄ sine noua collacōe ab eo q̄ facē potuerit faciēda redire. aut eoz am̄strationi se immiscē p̄sumant. Alioq̄n tam̄ his q̄ alijs omnib; beneficijs q̄ virtute h̄mōi n̄re moderacionis retinere poterāt vt p̄ferē sint ip̄o iure p̄uati ⁊ p̄ius inabiles ad similia beneficia obtinēda. **P**er h̄ aut̄ his qui dignitates p̄sonatus v̄l officia aut alia beneficia curam animaz habētia. ex dispensacione q̄ ius tribuat iux̄ n̄raz modacōz p̄scriptā obtinēt et alia similia beneficia q̄ n̄roz vel eorundē p̄decessoz auctoritate l̄raz expectāt cum q̄bz est vt cum illa vacauerit recipe et vna cū obtentis licite retinere valeant dispensatū nos lumus derogari q̄n ea dum vacabūt infra dīcti t̄p̄is spaciū possint eligere. et dimissis alijs recipe in forma p̄scripta ac licite retinere penas similes incursum qui huic p̄sumpserit contrahere sanctioni. **P**orro q; quorundā oculos sic auare cupiditatis viciū excecavit q̄plura talia beneficia simul absq; dispensacione canonica retinere p̄sumāt. Nos de illis p̄senti d̄creto statuimus vt omnia et singula beneficia sic detēta illo tamē retento q̄d vltimo receperant dūmodo in eo ex collacione canonica competat ius eisdē infra temp; vt p̄scribit̄ limitatū verbo vel facto ac sine fraude coram ordinarijs sub testimonio simili publico teneant dimittere q̄d si non fecerint ecia; illo sint ip̄o iure p̄uati in quo ius eis als op̄tebat et inabiles penitus ad q̄cunq; ecclesiastica beneficia obtinēda censeant. **Q**ui vero d̄nceps receperint dignitatē vel p̄sonatū seu officiū aut aliud beneficiū curā animaz habens anexā si antea simile beneficiū obtinebāt illo

ip̄o iure postq̄ secundi possessionē habuerint vel p̄ eos omni dolo et fraude cessantib; quomin; habeāt steterit p̄uati noscāt absq; more dispendio in ordinarioꝝ manib; dimittē debeāt pari modo. alioq̄n extūc sint ip̄o iure secundo p̄uati. **E**t nedū ad sacros suscipiēdos ordines quin ecia; ad habendū q̄dcunq; aliud beneficiū ecclesiasticū inabiles reputēt q̄ omnia et singula beneficia vacatura vt p̄mittit̄ vel dimissa n̄re et sedis ap̄lice dispositioni de frat̄z nostrorū consilio reseruamus.

Inhibentes neq; p̄et̄ romanū pontifice; quacunq; sit sup̄ hoc auctoritate munitus de h̄mōi b̄ficijs disponē vel c̄ca illa p̄ viā p̄mutationis vel als innouare quoq; modo p̄sumat. Nos em̄ si secul actū seu attemptatū fuerit irritum decernimuset inane. **C**eterū ordinarios intelligimus in sup̄dictis casib; ep̄iscopos in quoz ciuitatib; et dyocesis; consistunt beneficia si aliqd̄ eoz q̄ debēt sc̄dm̄ p̄missa dimitti aut ip̄i qui debēt ea dimittere omorantur vel ecclesijs cathedralib; vacan̄ capitula eorundē et idem de beneficijs tā dimissis q̄ vt p̄mittitur p̄ditis nos v̄l apostolicā sedem c̄tificare studeant q̄ primū omode poterūt indilate vt de illis salubrit̄ disponere valeamus.

Quantū autē ad modificationē attinet antefactā illa dūtaxat et non alia beneficia ecclesiastica q̄cunq; nomine nuncupent̄ curam animaz habere censem; q̄ p̄ochias habēt in quibus est animaz cura non p̄ vicarios p̄petuos sed p̄ rectores aut ministros beneficiorū ip̄soꝝ vel illoꝝ t̄p̄ales vicarios exercenda necnon ecia; illa quoz ministris racione beneficiorū h̄mōi competit visitare inquirere p̄curatōem recipe suspendere excommunicare seu ab excommunicationis et suspensionis sententijs absoluere de consuetudine l̄ de iure iurib; alijs de animarū cura loq̄ntibus in suo roboē q̄ ad cetera p̄mansuris. **N**ulli igit̄ om̄ino hominū liceat hanc paginam n̄roz moderacionis statutorū ost̄tucionū reseruacionū ib̄bicionū ⁊ voluntatū infringere vel ei r̄c.

Datum Avinion̄. xij. kl̄. decembris Pontificatus nostri Anno secundo.

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

4

HR 114

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
DUISBURG
ESSEN

Handwritten text on the book cover, including the number '2122' and some illegible characters.

